

**Erasmi a Chokier Tractatus iurisdictionis ordinariae in
exemptos, illorumque exemptione ab ordinaria
iurisdictione**

in duos tomos distinct.

Quo Praeter Varias Ac pervtiles Additionibus praecipuis & in foro
potissimum occurentibus Tomi primi Quaestionibus annexas, etiam S.
Rotae Romanae Decisiones Novissimae De Eadem materia editae, &
singulari studio selectae continentur - Hac postrema editione
praecedentibus duobus Tomis primum additus

Chokier, Érasme de

Coloniae Agr., 1684

Decisio LXIV. Prohibet Constitutio S. memoriae Pii V. resignationes favorem
Consanguineorum resignantium, cumque de illius usu vel non usu in
Germania disputaretur, pro observantia deciditur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61921](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61921)

DECISIO LXIV.

Prohibet Constitutio S. memoriae Pii V. resignationes in favorem Consanguineorum resignantium, cumque de illius usu vel non usu in Germania disputaretur, pro observantia deciditur.

R. P. D. B O U R L E M O N T.

Monasterien. Canonicaatum.

Dispositio 160. par. 17. res. casus.

Luna 15, Februarii 1672.

S U M M A R I U M.

- 1 Decreta facta à Metropolitano afficiunt Ecclesiam illi subditam, & suffraganeam.
- 2 Doctores plures Germanici scripserunt super Constitut. Sa. mem. B. Pii V. do non admittendis resignationibus favore Consanguineorum resignantium.
- 3 Rota Romana invalidavit resignationes ad favorem Consanguineorum resignantium, qua factae sint non servata à Bulla Sa. mem. B. Pii Quinti.
- 4 Attestationes personarum in dignitate constitutarum, qua etiam fuerint verisimiles, attenduntur, & num. seqq.
- 5 Verisimilitudo in materia probationis multum attenditur.
- 6 Observantia Constitutionis Papalis in Ecclesia probatur, si Capitulum denegavit tradere possessionem contra formam eiusdem Constitutionis.
- 7 Confessio emissa in supplicatione plenè probat contra consentientes.
- 8 Confessio probat contra supplicantem, etiamsi in supplicatione ad se clausula non asseritur.
- 9 Confessio facta in actu nullo, & invalido, adhuc praesudicat consentienti.
- 10 Consuetudo contraria statuto, cuius observantia fuit iurata, non attenditur.
- 11 Testes ratione affectionis non sunt integrae fidei, & omni exceptione majores.

004

Attesta-

- Attestationes Capituli, in quo adsunt fratres, & consanguinei interesse habentis, attendi non debent. nu. 11.
- 12 Capituli attestations, ubi interesse est commune omnibus uti singulis, non recipiuntur.
- 13 Attestatio individualis Capituli super aliquo facto non fuisse omissa, si factum verum in substantia fuisse.
- 14 Fides extrajudiciales procurata luependente, & sine citatione partis non attenduntur.
- 15 Usus contrarius, vel non usus, quatenus obstat Constitutioni Pontificis, & num. sequenti. Papa habet immediatam potestatem à Deo absque dependentiâ & consensu populi. num. 5.
- 16 Clausula sublata, & Decretum irritans, enervant, & frangunt vires non usus, & contrarii usus. amplia, ut num. sequenti.
- 17 Ignorantes ligantur Constitutionibus munitis cum clausula sublata & decreto irritanti, & num. 32.
- 18 Usus contrarius, ut præjudicet Constitutioni Papali probari debet scientia eiusdem Papa.
- 19 Constitutio Pontificis ut dicatur in defectum abuisse, requiritur quod habuerit contradictionem, qua fuerit in iudicio approbata.
- 20 Constitutio Pontificis edita favore alicuius particularis facilius tollitur per non usum, quam si emanaverit per viam legis.
- 21 Constitutio Papalis edita per viam legis universalis, nunquam prescribitur sine expressa scientia, & consensu Pontificis.
- 22 Scientia presumpsa etiam de plurimo seculis, non sufficit ad prescribendam Constitutionem Pontificiam.
- 23 Constitutio Pontificis non prescribitur ex sola residentiâ Nuntii Apostolici in Religionibus, in quibus illa prescribitur prescripta.
- Scientia Papa non resultat à scientia Nuntii Apostolici.
- 24 Scientia Papa resultat ex decisionibus rotalibus emanatis ad formam huiusmodi Constitutionum, uti ex prescribentibus in Datariâ factis.
- 25 Differentia inter constitutionem scriptam, & nunquam servatam non ad effectum prescribendi, aliter rejicitur.
- 26 Constitutio Papalis quod non ligat à subditis recepta, est opinio recepta communiter.
- 27 Contraria opinio non est recepta.
- 28 Constitutio san. mem. B. Pii V. dicitur admittenda resignationibus in personam consanguineorum resignationum, an procedat in beneficiis de promotionibus.
- 29 Turnarius habens ius conferendi beneficia, dicitur habere executionem in personis residentibus penes Capitulum.
- 30 Error iustus procedens per consensum, vel contrarium usum Constitutionis Pontificie, quatenus suffragetur observantia in contrarium.
- 31 Error iustus causari non potest, ubi est observantia in contrarium.
- 32 Decretum irritans inducit nullitatem, alius etiam contra ignorantes.
- 33 Etas 22. annorum requiritur in obtinendis Canoniciatibus in Cathedralibus.

24 Fallit de consuetudine Germania.
35 Canonici Turnari facultates satis probantur, si illius Collationes fuerint admissa à Capitulo.

36 Resignation si non fuerit publicata, habet legitimam excusationem ex impedimento huius omnem culpam excludente.

Viribus non subsistente provisione facta à Turnario Cathedralis Mopastrensis de duobus Canonicatibus in eius manibus de licentia Capituli liberè resignantis in personis fratris, & Nepotis resignantium uti prohibita in Bulla san. mem. Beati Pii Papæ Quinti. 58. §. 5. de illis provideri obtinuerunt à sanct. mem. Clemente IX. Christophorus & Hermannus *summario resumpto num. 1. 2. 3. 4. 5. & 7.* Unde inter ipsos, & provisos à Turnario lite in partibus agitata, & ad Rotam delata dubitari contigit; an & quibus Canonicatus essent adjudicandi; sed Bulla, quâ hodie probata responderunt Domini Canonicatus adjudicandos esse DD. Christophoro & Hermanno provisos Apostolicis.

Etenim justificationem litterarum eorundem non revocarunt Domini in dubium, sed tantum dictæ Bullæ observantiam in hac Diœcesi, de qua tamen constare dixerunt non solum ex libro directionis Ecclesiasticæ disciplinæ Metropolitanæ Colonien. edito à Nuntio Apostolico anno 1697. in quo Prælati mandatur, quod ante confirmationem spondeant non resignaturos, nec permutaturos dignitates, nisi secundum dictam Pii Quinti Constitutionem sub lib. primo de Prælat. nu. 9. hodierno *summario Christophori, & Hermanni num. primo littera A. & sub lib. de Beneficiis Ecclesiasticis.* Præcipitur quibuscunque beneficiatis, ut in Collationibus, resignationibus, Cessionibus, & permutationibus nihil agant adversus dictam Constitutionem Pianam, & alteram de Confidentiis in eodem libro impressas, ut ad omnium notitiam pervenirent. *dicto summ. num. 1. littera B.* Verum etiam ex decretis Synodalibus Archi-Episcopi Colonien. Ordinantibus Collationes fieri de beneficiis Ecclesiasticis resignatis juxta dispositionem dictæ Bullæ Pianæ: quibus Directorio & decretis à Metropolitanò editis affici Ecclesiam Monasterientem illi subditam, & suffraganeam tradit *Barbos. de iur. Eccle. univ. lib. primo cap. 7. nu. 13. & seqq. 79. & 98.*

Conveniunt cum his decretis Doctores Germanici, qui super hac Bullâ scriplerunt, nempe *Paris. de resign. lib. 5. quaest. 6. num. 230. vers. non omitam. Branden. ad consuet. German. quaest. 12. num. 18. ibidemque Nicolai. d. ub. 9. sub §. 6. & §. 8. Chokier de permitt. Benef. cap. 16. num. 2. par. 3. ad reg. 43. alia 44. sub num. 68. §. his æquaverf. de catero; & quod magis est, hoc sacrum Tribunal in contingencia casuum inter Colonienfes, canonizavit novas provisiones, & respectivè invalidavit resignationes, ex quo primæ provisiones erant factæ contra formam illius Bullæ, ut coram*

coram Pavia decis. 1551. sub num. 2. decis. 1576. num. 3. par. 3. & in Leodien. Artibus
conatus prima Julii 1652. §. modus siquidem coram Eminentissimo Cerro.

Hinc visa sunt Domini admodum verisimiles attestations trium Prothono-
tariorum, & duorum Notariorum continentes, quod ipsi firmiter credunt Bullam
Pianam esse in viridi, & indubitata observantia in tota Germania, prout est in Dic-
4 censi Leodien. d. *summario* n. 5. quibus utpote in dignitate constitutis est deferendum
eum non presumatur, quod si aliter res se haberet, ita testati fuissent, ut in reman-
observantia Rota in *Meliana Commenda* 12. Jan. 1671. §. *talem insuper coram Ro-*
rendissimo Domino meo Albergato Becano, attentata maxime ex firmitatis verisimi-
rudine eorum attestations, quae in materia probatoria multum ponderatur. *Rota*
5 *cis* 263. num. 6. par. 7. *recenti*.

Tolli denique visa omnis difficultas ex facto, tam Capituli Monasterien-
quam provisorum à Turnario; Capitulum enim denegando eis possessionem
6 rum Canoniarum ob non servatam constitutionem *Pianam*. eorum *summario*
assumpto num. 4. Satis clarè innuit in hac Dicecesi ejus observantiam vigere: Pa-
visi verò à Turnario in eodem posterioribus litteris à Sanctissimo obrentis supple-
7 Canoniaribus, adhuc ut asseruerunt vacantibus ob defectum aetatis Christopho-
ri, & Hermanniani, confessi sunt provisionem Turnarii, uti factam contra formam
8 Bullae Beati Pii V. fuisse nullam, & inutilem, *dico eorum summario* num. 8. quorum
100. num. 18. decis. 473. num. 6. decis. 681. num. 6. *Bich.* decis. 378. num. 5. &
recent. decis. 186. num. 7. decis. 394. num. 10. par. 9. & in *Conshen. Benefici* 2. *Dona-*
bris 1671. §. *si quidem* & §. *quod autem in fine coram R. P. D. meo Rondinino*.

Quamvis confessio munita fuerit Clausula, ut asseritur, quia ea non obstat
8 in praedictum confitentis probat *Barbos. clausul.* 128. num. 5. & posteriores in
ita in quibus continentur, detegantur nullae, & inutiles non subsistente fundamentis
defectus aetatis Christophori, & Hermanniani prius Provisorum, ut infra, quibus
9 confessio etiam in actu nullo & inutili, valida est ac nocet confitenti. *Craves. conf.*
sub num. 11. *vers.* sed tamen lib. 3. *Surd. conf.* 28. num. 50. *vers.* & ratio est. *Dec. conf.* 17.
3. *vers.* tertio principali, *Merlin. decis.* 316. num. 25. *vers.* praeterea. *Bich. dec.* 296. num. 12.
in *recenti. decis.* 117. num. 2. *vers.* nam placuit, & *decis* 271. num. 4. in *fine par.* 1. & *decis.*
179. num. 18. par. 4. tom. 2. & *dec.* 91. num. 14. & 15. par. 12.

Nec observantia sic probata tolli potuit per non usum, seu contrarium usum,
de quo testata sunt Capitula Germaniae per enumerationem provisionum effectum
fortitarum in personis consanguineorum & Affinium resignantium & Collatorum.
Hodierno summario provisorum à Turnario num. 1. & 2. quia ex his Capitulis Colo-
nienſe habet contra suam attestations praedictas resolutiones Rotaes, Synodum,
& Directorium Ecclesiasticae disciplinae, ob cujus juratam observantiam, nec con-
suetudo

uetudo usui Bullæ contraria inchoari potuit, nec inchoata profequi, quia interrupta fuisset à successivis approbationibus hujus Bullæ in Directorio ordinatis, ut dixit Rota in Avenionen. munerum 20. Novembris 1671. §. fin. coram. R. P. D. meo Rondinino. De Capitulo verò Hildesim. & Minden. sunt Canonici hi provisivi à Turnario, & frater alterius eorum ultra Canonicatum habet ibi dignitatem Decanatus, sicuti Capitulum Osnabrugense habet Decanum alterum fratrem eorundem, adeo ut ratione affectionis attestaciones hujusmodi non sint integræ fidei, nec omni exceptione majores, ut in Pampelonen. primitiarum 16. Novembris 1671. §. serè omnes & in S. Angelin vado fructuum dotis. 20. ejusdem Mensis & anni. §. non obstat coram me.

Potissimum, quia interesse omnibus est commune, ut scilicet seclusa Bullæ observantia resignare valeant eorum Consanguineis & Affinibus absque necessitate audiendi S. Sedem pro dispensatione, quo casu et si de Capitulo, non dicuntur testes idonei. Barbosa de Canon. & dignit. cap. 31. numero 13. Et quod maximum est, nulla fuit exhibitæ attestatio hujus Capituli Monasteriensis, quæ tanquam specialis individuans assertum non usum, seu contrarium usum verisimiliter non fuisset prætermissa, & denique hæc omnes fides sunt extrajudiciales, & lite pendente procuratæ sine partis citatione, quæ non probant. Rota decis. 323. num. 4. par. 2. decis. 32. num. 15. par. 7. recent.

Est etiam quod ex eis resultare potuisset, non usus seu contrarius usus, non nocuisset huic Constitutioni Summi Pontificis, qui cum habeat immediatam potestatem à Deo absque dependentiâ à consensu populi, ut primùm Constitutionem hanc edidit & publicavit, ea censetur effectum sortita ubique, cum statim liget & obliget absque alia subditorum acceptatione, qui non possunt de illius non usu, seu contrario usu excipere, ut ex decisionibus Cavaleru 77. num. 3. & seqq. decis. 85. num. 2. & decis. 111. per tot. resolutum fuit coram Medino in Majoricen. indultorum 10. Aprilis 1639. §. irrelevantia impressa apud Dian. resol. Moral. par. 6. fol. 235. confirmata inter impressas ejusdem decis. 81. num. 4. & in Papien. Bonorum 16. Januarii 1598. §. nec placuit. & §. non obstat impressa apud Maceraten. variar. resolut. lib. 1. in fine resolut. 98. in recent. decis. 630. num. 6. par. 4. recent. & decis. 259. num. 2. par. 12. & coram Celfo decis. 200. num. 5. Ad quod unum intendit B. Pius V. muniendo Constitutionem hanc clausulâ sublata, & decreto irritanti, quæ enervant & fiangunt vires non usus, seu usus contrarii. Gratian. cap. 559. num. 35. Rota decis. 610. num. 8. decis. 722. num. 4. & §. par. 4. tom. 3. & decis. 259. num. 2. vers. stante præsertim. par. 10. recent. Buratt. decis. 704. num. 10. & in d. Majoricen. Indulorum ubi supra. §. & multo videntes. ut in d. Papien. Bonorum. ubi supra §. præsertim.

Potissimum, quia contrarius iste usus non probatur, quod innotuerit Pontifici

- 18 tifici ad hoc, ut ejus accedente positivo consensu Papalis Constitutio in defensionem abire potuisset. *Chockier ad regul. 43. alias 44. numero 69. Rot. decif. 10. numero septimo, part. prima decif. 610. num. 7. decif. 572. num. 18. par. 4. tom. 3. Rot. Caval. decif. 77. numero 3. decif. 85. numero secundo, & decif. 91. num. 6. & in fine vers. & sic contrarius usus, & in d. Majoricen. Indulgentiarum §. irrelevantiam, & non habuerit contradictorem, fueritque in contradictorio judicio approbatus, ut in*
- 19 cellarium existimat *Rota coram Rojas decif. 71. numero decimo, & in d. Papien. Decretum apud Maceraten. §. fin. in fine & coram Cavalerio dec. 77. numero 6. Martini quia edita non fuit ad favorem alicujus particularis, ut erat in casu decisionis. Valsolletana preeminentiurum 23. Maii 1608. coram Lancelot. ex adverso adducta, ut*
- 20 per viam legis universalis pro salubritate totius Ecclesie Catholice statu ad impedien- dos simoniacos, & vitiosos ingressus in beneficiis, sicuti habetur in ejus premissis quo maxime casu non usus, seu contrarius usus in prejudicium Ecclesiarum, & contra
- 21 mentem Pontificis nunquam prescribitur sine illius scientia, & contra certo, & explicito ut dixit *Rota coram Cavaler. decif. 91. num. 3. vers. verum bene obstantibus cum seqq.* Unde non suffragatur scientia presumpta ex lapsu unius legis li & ultra; quia alias in hoc sacro Tribunali admittitur non fuit ex cursu 250. annorum & ultra, judicantes Domini fore necessariam scientiam certam, positivam, & pre-
- 22 pressam, nec tacitam, & prescriptam sufficere coram Caval. d. dec. 91. num. 123. 9. & multo minus suffragatur ad istum effectum residentia Nuntii Apostolici in
- 23 partibus Germanie, quia ex illius scientia, nec minus probata non inferitur necessitas ad scientiam Papae, maxime in his prejudicialibus. *Rojas dec. 71. num. 10.*
- Quinimo desumebant potius Domini in Pontificibus scientiam observantiam tam ex decisionibus suprarelatis in §. conveniunt, quam ex provisionibus factis à Pontifici, quotiescunque in Collationibus, & resignationibus eidem innotuit, ut in Bullae observantia, ex cujus Ministrorum scientia recte inferri ad scientiam Pontificis dixit *Rota decif. 356. num. 8. parte prima recent. & in d. Majoricen. Indulgentiarum apud Dianam §. Irrelevantia in fine vers. qua scientia, unde non placuit Dicitur distinctio coram Puteo decif. 1. lib. 1. & coram Lancelot. in dicta Valsolletana pre-*
- 25 eminentiarum, quod si Constitutio Pontificis est incæpta servari, ut in futurum non obliget necessaria sit prescriptio quadragenaria, aut non est incæpta servari, ut servari non potest, quod sufficiant aliqui actus cum lapsu decennii; aut Pontificis scientiam, quod Constitutio Papalis non liget, nisi à subditis sit recepta, communiter à Theologis Canonistis, & decisionibus Rotalibus reprobata, ut testatur *Martin. dicta decisione 814. numero quinto.* Ultra quod decisio illa Putei non est rotalis, sed
- 27 ejusdem adnotatio in causa extra Rotam sibi commissâ cum duobus Advocatis adjun-

adjectis, ut ipse notatum reliquit marginaliter in principio, quã de rein fine re-
statutur Rotam sequi opinionem superius firmatam: ad assertum non usum, seu con-
trarium usum in Hispaniis, & Galliã, responderunt Domini, quod quidquid sit in
dictis Regnis, sufficere ad præsentem controversiam, quod ex firmatis non pro-
betur præcisè in hæc Diocesi Monasteriensi super quã restricta est disputatio.

Nec hujus Constitutionis vis effugi potuit asserendo Turnarii, qui solum præsen-
te controversos Canonicatus, non de libera Collatione Turnarii, qui solum præsen-
tat, ut Capitulum instituit, qui Doctores ad hoc adducti, & præsertim Garz. de 28
beneficiis par. 11. cap. 3. num. 268. loquuntur de beneficiis de jure patronatus, in qui-
bus urget viva & specialis ratio, ne laici à fundatione Ecclesiarum retrahantur, quæ
non militat in Turnario, qui tanquam unus de capitulo habet exercitium juris con-
ferendi in Capitulo residentis, ut dictum fuit in alia Monasterien. Canonicatus 20.
Novembris 1654. §. licet enim § 22. Maji 1656. §. non obstat cum seqq. coram Emi-
nentiſſimo Cerro.

Multoque minùs ad sustinendas provisiones Turnarii suffragari potuit af-
fertus justus error procedens ex non usu, seu contratio usu juxta dispositionem text. 39
in L. Barbarius 3. ff. de off. Prator. quia ex firmatis supra constat de observantia non
usus, seu contrarii usus exclusiva; unde non potuit justus error produci, & ad
summum ignorantia hujus observantiæ excusare potuisset à pœna Censurarum, L.
3. §. quod ad causam vers. si quis ignorans ff. ad S. C. Syllan. Lotter de re benefic. lib. 2.
quest. 51. num. 64. Secus à nullitate Collationis afficiente in vim decreti irritantis 31
etiam ignorantes Paris. de reſig. lib. 5. quest. ult. num. 230. & dixit Rota in d. Papien.
Bonorum. 16. Januarii 1598. impressa apud Maceraten. var. resol. lib. primo post resol.
98. §. præsertim.

Reliqua circa defectum ætatis Christophori, & Hermanni, facultates Tur-
narii, & Bullam Gregorii XIII. de Publicanis dixerunt Domini esse extra hoc du-
bium ad observantiam restrictum, nihilominus ponderarunt eis posse adaptari infra-
scriptas responsiones, nempe quod ætas. 22. annorum, in qua erat DD. Chri-
stophorus & Hermannus, & requiritur à Sacr. Concil. Trident. in obtinentibus 35
Canonicatus in Cathedralibus in sess. 24. cap. 12. de reform. in his partibus Ger-
maniæ non sit necessaria, in quibus ex stylo Datarie Canonicatus conferuntur
minorem ætatem habentibus absque ulla dispensatione Concilii, sicuti decisum 37
fuit in alia Monasterien. Canonicatus 28. Novembris 1646. §. supradictis coram bon.
mem. Ghislerio confirmata in recent. decis. 205. numero 15. & seqq. part. 10. Quod
facultates Turnarii satis pateant ex deductis in summario Provisorum ab eo hodie 35
reassumpto à nu. 13. & seqq. cui lat erat, quod has resignationes admiserit de licentia
Capituli, in quo sine dubio talis residet facultas juxta dec. bone memoria Cels. & num.
1. & æniquè publicationis omisso, quod legitimam habeat exculationem ex justo
litis 36

litis impedimento omnem culpam excludente. Barbof. de Jur. Ecclesia univ. 3. cap. 15. numero 193. vers. nec quoties praetextu, & praes. Rot. dec. 252. num. 1. seqq. par. 8. recent.

Cetera aut incongrua, aut ex infirmatis sublata visa sunt Dominis, idcirco fuit, ut supra utraque, &c.

DECISIO LXV.

Ordinarii quam Jurisdictionem habent in Regularibus, & num exemptio Regularium semper intelligatur ad terminos sacri Concilii Tridentini.

R. P. D. PIROVANO.

Oscen. Jurisdictionis.

Veneris 11. Februarii 1637.

SUMMARIUM.

- 1 Contra Ordinarium cum habeat intentionem fundatam in jure super exercitio jurisdictionis in sua Diocesi, non est inhibendum, donec cognoscatur de juribus pretendendum exemptionem, aut praescriptionem num. 2.
- 2 Inhibitionem non est inibendum est.
- 3 In visitationis, & executionis piarum voluntatum materia, plura in jure sunt sancita.
- 4 Reguli non semper, & indistincte
- 5 Ordinarius circa jurisdictionem non assistit ius contra Regularibus, non procedit etiam si Ordinarius Sedis Apostolicae Delegati, num. 6.
- 6 Regulares Superiorum vigilanter relinquuntur.
- 7 Titulus vigore privilegii allegari potest.
- 8 In possessione sua, quis turbari non debet, dum cognoscatur de ejus relevatione.

Est decisio
219 par. 7.
recent.

Ordinarii
Jurisdictionis

